

WYKŁADY SPECJALIZACYJNE

**OCHRONA
WŁASNOŚCI
INTELEKTUALNEJ**

Grzegorz Michniewicz

2. wydanie

Wydawnictwo C. H. Beck

WYKŁADY SPECJALIZACYJNE

Ochrona własności intelektualnej

W sprzedaży:

J. Barta (red.)

PRAWO AUTORSKIE. TOM 13, wyd. 2

System Prawa Prywatnego

P. Kostański (red.)

PRAWO WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ. KOMENTARZ

Komentarze Becka

R. Golat

PRAWO AUTORSKIE I PRAWA POKREWNE, wyd. 7

Skrypty Becka

K. KłaŃkowska-Waśniowska, J. Kępiński, R. Sikorski (red.)

GRANICE PRAWA AUTORSKIEGO, T. 1

Zarys Prawa Własności Intelektualnej

PRAWO AUTORSKIE I PRASOWE, wyd. 15

Twoje Prawo

PRAWO WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ, wyd. 5

Twoje Prawo

www.sklep.beck.pl

WYKŁADY SPECJALIZACYJNE

OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Dr Grzegorz Michniewicz
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

2. wydanie

Wydawnictwo C.H. Beck
Warszawa 2012

Redakcja: Aneta Flisek
Projekt okładki: Robert Rogiński

© Wydawnictwo C.H. Beck 2012

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: TiM-Print
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-3638-1

ISBN e-book 978-83-255-3639-8

Spis treści

Wykaz skrótów	IX
Wykaz podstawowych źródeł	XI
Przedmowa	XV
Przedmowa do wydania drugiego	XVII
Rozdział I. Wprowadzenie do tematyki.....	1
§ 1. Podstawy prawa – pojęcia prawne, definicje	1
I. Prawo własności intelektualnej w polskim systemie prawa	5
II. Pojęcie własności intelektualnej i praw autorskich oraz dóbr intelektualnych	9
§ 2. Źródła prawa.....	12
§ 3. Ochrona dóbr intelektualnych w pierwszych konwencjach	14
Rozdział II. Prawa autorskie i prawa pokrewne w polskim prawie	23
§ 1. Zakres prawa autorskiego	23
I. Autorskie prawa osobiste	26
II. Ochrona autorskich praw osobistych.....	30
III. Autorskie prawa majątkowe.....	32
IV. Przeniesienie majątkowych praw autorskich	34
V. Ochrona autorskich praw majątkowych.....	40
VI. Ograniczenie ochrony majątkowego prawa autorskiego	41
§ 2. Prawa pokrewne	49
I. Prawa do wykonań artystycznych	50
II. Prawa do fonogramów i wideogramów.....	54
III. Prawa do nadań programów przez organizacje radiowe i telewizyjne.....	55
IV. Prawa do pierwszych wydań	56
V. Prawa do wydań naukowych i krytycznych	57
VI. Ochrona praw pokrewnych	58
Rozdział III. Inne zagadnienia z zakresu własności intelektualnej	61
§ 1. Internet a prawo autorskie.....	61
I. Zamieszczenie w Internecie utworów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi	62
II. Zapisywanie w pamięci komputera utworów z Internetu.....	65
III. Grafika stron internetowych.....	68

Spis treści

§ 2. Internet a umowy na odległość.....	68
§ 3. Ochrona baz danych.....	74
§ 4. Kontrola produkcji nośników optycznych.....	76
§ 5. Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.....	78
§ 6. Komisja Prawa Autorskiego.....	82
§ 7. Fundusz Promocji Twórczości.....	83
Rozdział IV. Intelktualna własność przemysłowa.....	99
§ 1. Zagadnienia ogólne.....	99
§ 2. Patenty i wynalazki.....	109
I. Ograniczenia przedmiotowe.....	110
1. Wynalazki, których wykorzystywanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami.....	110
2. Wynalazki biotechniczne, których wykorzystywanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami lub moralnością publiczną.....	111
3. Odmiany roślin lub rasy zwierząt oraz czysto biologiczne sposoby hodowli roślin lub zwierząt.....	112
4. Sposoby leczenia ludzi i zwierząt.....	113
II. Ograniczenia formalne.....	113
III. Uprawnienia z patentu.....	114
IV. Czym jest wynalazek?.....	114
V. Zgłoszenie wynalazku i uzyskanie patentu.....	116
VI. Dodatkowe prawa ochronne.....	119
§ 3. Ograniczenia patentowe.....	121
I. Zasada wyczerpania prawa.....	121
II. Nadużywanie prawa.....	122
III. Licencja przymusowa.....	122
IV. Ograniczenia co do wynalazków dotyczących środków komunikacji.....	123
V. Stan zagrożenia interesów państwa.....	124
VI. Wynalazki do celów badawczych i doświadczalnych.....	124
VII. Produkty ze względu na ich przeznaczenie.....	124
VIII. Lek wykonany na receptę.....	125
IX. Dobra wiara korzystającego.....	125
X. Posiadanie prawa do patentu.....	126
§ 4. Unieważnienie i wygaśnięcie patentu.....	127
§ 5. Licencje.....	127
Rozdział V. Wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe.....	131
§ 1. Wzór użytkowy.....	132
§ 2. Wzór przemysłowy.....	135
§ 3. Znak towarowy.....	140

Spis treści

Rozdział VI. Topografia układów scalonych, projekty racjonalizatorskie, oznaczenia geograficzne.....	149
§ 1. Topografia układów scalonych.....	149
§ 2. Projekty racjonalizatorskie.....	153
§ 3. Oznaczenia geograficzne.....	156
Indeks rzeczowy	167

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

KC	Kodeks cywilny
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
KP	Kodeks pracy
KPA	Kodeks postępowania administracyjnego
PrAut	ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
PrWłPrzem	ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.)

2. Czasopisma i publikatory

Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
Biul. UP	Biuletyn Urzędu Patentowego
M.P.	Monitor Polski
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego Seria A

3. Instytucje, organy i organizacje

EFTA	Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu
RM	Rada Ministrów
RP	Rzeczypospolita Polska
TK	Trybunał Konstytucyjny
UE	Unia Europejska
WIPO	Światowa Organizacji Własności Intelektualnej

4. Inne skróty

art.	artykuł (-y)
itp.	i tym podobne
nast.	następny (-a, -e)
np.	na przykład
Nr	numer

Wykaz skrótów

pok.	pokój
poz.	pozycja
s.	strona (-y)
tel.	telefon
ust.	ustęp (-y)
w.	wiek

Wykaz podstawowych źródeł

1. Literatura podstawowa

- I. Barańczyk*, Ochrona prawna oznaczeń geograficznych, Warszawa 2008
- J. Barta, M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Cwiąkowski, R. Markiewicz, E. Traple*, Prawa autorskie i prawa pokrewne. Komentarz, Warszawa 2011
- L. Bieguński*, Ochrona własności przemysłowej. Poradnik przedsiębiorcy, Wiadomości Urzędu Patentowego 2003, Nr 9
- A. M. Dereń*, Prawo własności przemysłowej. Wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, oznaczenia geograficzne, topografia układów scalonych. Komentarz i omówienie przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej, Bydgoszcz 2001
- K. Golat, R. Golat*, Prawo autorskie w praktyce. Nowe pola eksploatacji, opłaty, twórcze bazy danych, obrót cywilno-prawny, opodatkowanie, ochrona prawa autorskiego, Warszawa 2003
- R. Golat*, Dobra niematerialne. Kompendium prawne, Bydgoszcz 2005
- E. Góra, M. Kotula*, Prawo autorskie i prawa pokrewne, Gdańsk 2001
- A. Karpowicz*, Autor – wydawca. Poradnik prawa autorskiego, Warszawa 2009
- W. Kotarba*, Ochrona własności przemysłowej w gospodarce polskiej w dostosowaniu do wymogów Unii Europejskiej i Światowej Organizacji Handlu, Warszawa 2000
- W. Kotarba*, Zarządzanie wiedzą chronioną w przedsiębiorstwie, Warszawa 2001
- G. Tylec*, Ochrona tytułu w prawie polskim, Warszawa 2006

2. Literatura uzupełniająca

- J. Bafia, D. Egierska, I. Śmietanka*, Kodeks wykroczeń. Komentarz, Warszawa 1980
- W. Kocota* (red.), Elementy prawa. Podręcznik, Warszawa 2004
- J. Kuciński, S. Korycki* (red.), Zarys prawa dla studentów kierunków nieprawniczych, Warszawa 2001
- L. Morawski*, Wstęp do prawoznawstwa, Toruń 2009
- Z. Radwański*, Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2009
- Słownik języka polskiego, t. 1, Warszawa 1978

3. Źródła internetowe

- L. Bieguński*, Ochrona własności przemysłowej. Poradnik przedsiębiorcy, http://kramarz.pl/ochrona_wlasnosci.pdf

Wykaz podstawowych źródeł

- E. Ferenc-Szydelko*, Kształtowanie się praw autorskich do utworu fotograficznego, http://www.prawo.lex.pl/czasopisma/znusrp/utw_foto.html
- hasło „układ elektroniczny” w <http://pl.wikipedia.org>
- hasło „układ scalony” w <http://www.islownik.pl>
- <http://patenty.bg.agh.edu.pl/ipatenty.html>
- http://pl.wikipedia.org/wiki/Dysk_optyczny
- <http://pl.wikipedia.org/wiki/Organoleptyka>
- <http://www.e-marketing.pl/artyk/artyk83.php>
- <http://www.gazobudowa.pl/www/nowetech.html>
- <http://www.komputerswiat.pl/>
- http://ec.europa.eu/agriculture/quality/database/index_en.htm
- A. Twardowska, T. Twardowski*, Refleksje biotechnologa i rzecznika patentowego, http://www.pfb.p.lodz.pl/main/artykuly_odslona.php?id=1
- Wzory przemysłowe w działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Urząd Patentowy RP, <http://www.uprp.pl>
- M. Zaręba* (oprac.), Urząd patentowy RP. Własność przemysłowa w działalności gospodarczej. Przewodnik dla małych i średnich przedsiębiorstw, http://64.233.183.104/search?q=cache:qP3QKEFM71YJ:www.paton.tuilmnau.de/pdf/vorlesung/uprp2003.pdf+Zarz%C4%85dzenie+Prezesa+Urz%C4%99du+Patentowego+RP+w+sprawie+ochrony+uk%C5%82ad%C3%B3w+scalonych&hl=pl&ct=clnk&cd=7&gl=pl&lr=lang_pl
- F. Zoll*, Zasady prawa autorskiego, <http://www.adwokatura.pl/palestra/111205/pol.htm>

4. Konwencje i traktaty międzynarodowe

- Konwencja berneńska z 9.9.1886 r. o ochronie dzieł literackich i artystycznych, zm. w Berlinie 13.11.1908 r. i w Rzymie 2.6.1928 r. (Dz.U. z 1935 r. Nr 84, poz. 515 ze zm.)
- Konwencja Związkowa paryska z 20.3.1883 r. o ochronie własności przemysłowej, zm. w Brukseli 14.12.1900 r. i w Waszyngtonie 2.6.1911 r. (Dz.U. z 1932 r. Nr 2, poz. 8 ze zm.)
- Akt Sztokholmski zmieniający Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej z 20.3.1883 r. zmienioną w Brukseli 14.12.1900 r., w Waszyngtonie 2.6.1911 r., w Hadze 6.11.1925 r., w Londynie 2.6.1934 r., w Lizbonie 31.10.1958 r. (Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51, zał.)
- Konwencja o wystawach międzynarodowych i Protokół zmieniający tę Konwencję, podpisany w Paryżu 10.5.1948 r. (Dz.U. z 1961 r. Nr 14, poz. 76 oraz Dz.U. z 1994 r. Nr 56, poz. 232)
- Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim z 20.12.1996 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 3, poz. 12)

5. Ustawy

- Ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)

Wykaz podstawowych źródeł

- Ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.)
- Ustawa z 27.7.2001 r. o ochronie baz danych (tekst jedn. Dz.U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925)
- Ustawa z 26.6.2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz.U. Nr 137, poz. 1300 ze zm.)
- Ustawa z 11.4.2001 r. o rzecznikach patentowych (tekst jedn. Dz.U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925)
- Ustawa z 5.8.2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. Nr 182, poz. 1228)
- Ustawa z 30.8.2002 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1271 ze zm.)
- Ustawa z 23.11.2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.)
- Ustawa z 22.5.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.)
- Ustawa z 14.3.2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 65, poz. 598 ze zm.)
- Ustawa z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.)
- Ustawa z 2.3.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. Nr 22, poz. 271 ze zm.)
- Ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.)
- Ustawa z 7.7.1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.)
- Ustawa z 29.12.1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn. Dz.U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226 ze zm.)
- Ustawa z 7.4.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.)
- Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
- Ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
- Ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn. Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.)
- Ustawa z 18.10.2006 r. o wyrobie napojów spirytusowych oraz o rejestracji i ochronie oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych (Dz.U. Nr 208, poz. 1539 ze zm.)

6. Rozporządzenia

- Rozporządzenie Prezesa RM z 20.5.2008 r. w sprawie rejestrów prowadzonych przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 91, poz. 564)
- Rozporządzenie Prezesa RM z 19.10.2001 r. w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń topografii układów scalonych (Dz.U. Nr 128, poz. 1413)
- Rozporządzenie RM z 26.2.2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków

Wykaz podstawowych źródeł

- towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych (Dz.U. Nr 41, poz. 241 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Budownictwa z 28.4.2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz.U. Nr 83, poz. 578 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 17.1.2003 r. w sprawie podmiotów uprawnionych do występowania z wnioskiem o przyznanie środków z Funduszu Promocji Twórczości oraz wymogów formalnych, jakim powinien odpowiadać ten wniosek (Dz.U. Nr 13, poz. 134)
- Rozporządzenie Prezesa RM z 23.7.2003 r. w sprawie składania i rozpatrywania wniosków o udzielenie dodatkowego prawa ochronnego dla produktów leczniczych i produktów ochrony roślin (Dz.U. Nr 141, poz. 1361)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 110/2008 z 15.1.2008 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) Nr 1576/89 (Dz.Urz. UE L 39/2008, s. 16)

7. Inne źródła

- Obwieszczenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 26.3.2009 r. w sprawie ogłoszenia decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o udzieleniu i o cofnięciu zezwoleń na podjęcie działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi (M.P. Nr 21, poz. 270)

Przedmowa

Przystępując do opracowania podręcznika z zakresu własności intelektualnej, należało określić, komu ma on służyć oraz cele, jakie zamierza się osiągnąć. Przy tak sprecyzowanych problemach pomysł wydawał się dość mało skomplikowany, aczkolwiek jego realizacja stawała się trudniejsza, albowiem należało dostosować jego treść na potrzeby studentów kierunków nieprawniczych, a ponadto, co wynikało z poprzedniego założenia, tak precyzować jego zawartość, aby była możliwie łatwo zrozumiała i przyswajalna.

Jest to zadanie trudne do zrealizowania, gdyż mając do czynienia ze studentami prawnikami, nie byłoby potrzebne zapoznanie ich z ogólną terminologią prawniczą, jako że taką oni posiadli, studiując prawo. Znajomość terminologii jest konieczna do zrozumienia istoty terminu „własność intelektualna”, gdyż zarówno ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jak i ustawa o prawie własności przemysłowej posługują się terminologią ogólnoprawniczą oraz adekwatną do poszczególnych gałęzi prawa. Ustawy dotyczące własności intelektualnej również wprowadziły własne, nawet czasami dość specyficzne pojęcia, których używają, wyjaśniając regulowane zagadnienia, jednak nie jest ich dużo. Wielu innych znaczeń słownikowych nie wyjaśniają, jako że pochodzą one z innych dziedzin prawa i do nich należałoby skierować tych, którzy pojęć owych nie znają. Dla studentów kierunków nieprawniczych są one nieznane, a ponadto wyjaśnianie takich pojęć jest jak gdyby oderwane od kontekstu poszczególnych gałęzi prawa, a przez to i trudne w zrozumieniu.

Tak więc opracowując podręcznik, z jednej strony należało wyjaśnić podstawowe pojęcia z dziedziny prawa, a drugiej przepisy prawne zawarte we wspomnianych ustawach tak zinterpretować, aby zrozumienie ich przy użyciu owych pojęć było możliwe i zapamiętane. W realizacji tego celu przyjęto zasadę: *relate and explain*, czyli relacjonuj i wyjaśniaj. To znaczy należało przedstawić, z jednej strony, w jaki (prawniczy) sposób ustawodawca rozwiązuje problemy z omawianej dziedziny, a z drugiej – co to oznacza w rozumiałym dla wszystkich języku. Siłą rzeczy trzeba było odrzucić wielość rozważań doktrynalnych, uznając je za mogące być niezrozumiałe dla studentów kierunków nieprawniczych. W rozważaniach tych znajduje się bowiem słownictwo wybitnie specjalistyczne, co mogłoby utrudniać zrozumienie istoty problemu.

Wyjaśniając zagadnienia szczególnie z zakresu przemysłowej własności intelektualnej, ilustrowano je przykładami „wziętymi z życia”, tj. takimi, które w istocie zaistniały w praktyce stosowania ustawy. Powinny one dać wyobrażenie o określonym produkcie chronionym prawem. Zaprezentowano je w załącznikach zamieszczonych na końcu rozdziałów oraz odesłaniach do literatury przedmiotu, ale także źródeł internetowych.

Relacjonowanie i wyjaśnianie wydawało się więc najlepszym sposobem skonstruowania podręcznika. Pozostałe sformułowania to tylko prosta konsekwencja przyjętej koncepcji, której dodatkowym elementem był zakres pracy.

Przedmowa

Akty prawne przyjęte jako podstawa zakresu to, jak już wspomniano, dwie ustawy: ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawa prawo własności przemysłowej. Ponadto wzięto pod uwagę ustawę o bazach danych oraz fragmentarycznie inne wymienione w trakcie relacjonowania i wyjaśniania zagadnień związanych z własnością intelektualną. Oczywiście wyjaśniając tę problematykę, należało ponadto sięgnąć do kilkunastu rozporządzeń, które wydane zostały z upoważnienia wspomnianych ustaw. Wszystko to razem dawało dużo materiałów. Omówienie wszystkich nie było możliwe ani potrzebne z uwagi na przyjęcie dodatkowego założenia, iż student kierunku nieprawniczego powinien mieć dobrą, aczkolwiek ogólną wiedzę o zakresie terminu „własność intelektualna”, która pozwoli mu orientować się w możliwościach wykorzystywania dzieł chronionych prawem autorskim, prawami pokrewnymi czy też patentem, prawem ochronnym czy prawem z rejestracji. Konieczne wydawało się również pokazanie pewnej ogólnej procedury, jaka jest niezbędna do dokonania zgłoszenia rejestracji i możliwości wykorzystania posiadanego uprawnienia. Natomiast mniej ważna, pamiętając o tym, iż nie są to studenci prawa, wydawała się potrzeba ukazania struktury Urzędu Patentowego, kolegów i postępowania spornego przed nimi, postępowania przed sądem cywilnym czy też zasad uzyskania stanowiska uprawnień ekspertów czy asesorów.

W ramach dochodzenia roszczeń w postępowaniu cywilnym ograniczono tematykę do określenia praw wynikających z ustawy dla twórcy lub innych osób uprawnionych z uwagi na fakt, że i tak przed sądem cywilnym występować musieliby oni z wykwalifikowanym prawnikiem. Podobne założenie przyjęto w przypadku występowania przed Urzędem Patentowym. Wprawdzie ustawa nie zabrania, aby uprawniony sam zgłosił swój projekt wynalazczy czy też dochodził roszczeń, ale i tak wiadomo, że w takich sprawach bardziej pomocny byłby rzecznik patentowy, posiadający stosowne kwalifikacje i praktykę.

Toruń, marzec 2010 r.

Grzegorz Michniewicz

Przedmowa do wydania drugiego

Każdego autora cieszy, gdy książka, którą napisał, spotkała się z takim zainteresowaniem Czytelników, że Wydawca postanowił wydanie wznowić.

Ochrona własności intelektualnej trafiła do księgarni na początku 2010 r. Stan prawny w tym czasie oczywiście był w pracy odzwierciedlony jako aktualny. Jednak ustawodawca stale coś poprawia w istniejących przepisach, zmieniając je i uzupełniając. Tak też było w przypadku przepisów dotyczących ochrony intelektualnej. Skoro nakład został wyczerpany, powstała więc możliwość uaktualnienia książki oraz usunięcia zauważonych już po jej wydaniu (drobnych) nieprawidłowości. Dokonano więc zmian i poprawek, ufając, że tym razem ustawodawca nie będzie skory do wprowadzania nowelizacji dwóch ustaw, które – jak wiadomo – były podstawą opracowania, tj. ustawy o prawach autorskich i pokrewnych oraz ustawy prawo własności przemysłowej, dzięki czemu praca będzie aktualna (pod względem prawnym) przez dłuższy czas.

Ustawę o prawach autorskich i prawach pokrewnych zmieniła ustawa z 8.7.2010 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 152, poz. 1016). Ustawa ta dostosowała normy praw autorskich i pokrewnych do uwag określonych przez Trybunał Konstytucyjny, który uznał art. 108 PrAut za niekonstytucyjny.

W ustawie – Prawo własności przemysłowej nastąpiły zmiany (art. 57, 266, 268, 270) wprowadzone przez ustawę z 5.8.2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. Nr 182, poz. 1228), których zapisy powinny być uwzględnione w normach (np. dotyczących wynalazków tajnych) ochrony własności intelektualnej.

Uznając też, że skoro Unia Europejska wprowadziła tzw. dodatkowe świadectwa ochronne dla produktów leczniczych oraz produktów ochrony roślin, a w Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzono na tej podstawie dodatkowe prawa ochronne, rozszerzenie o tę problematykę podręcznika wydawało się również konieczne.

Toruń, grudzień 2011 r.

Grzegorz Michniewicz

Rozdział I. Wprowadzenie do tematyki

W dobie społeczeństwa informatycznego, czyli możliwości, jakie ono ze sobą niesie, znajomość zagadnień dotyczących ochrony wartości intelektualnych staje się nieodzowna do funkcjonowania każdego człowieka, który korzysta z możliwości uzyskiwania informacji, poznawania utworów muzycznych, literackich czy nawet programów komputerowych. Nieznajomość prawa w zakresie korzystania z różnego rodzaju utworów niesie za sobą niebezpieczeństwo odpowiedzialności karnej czy materialnej. Oczywiście ochrona własności intelektualnej nie ogranicza się wyłącznie do utworów uzyskanych za pośrednictwem Internetu, ale w sytuacji gdy te utwory wykorzystujemy (np. kopiujemy czy rozpowszechniamy w jakikolwiek sposób), powinniśmy sobie zdawać sprawę z konsekwencji, które mogą się z tym wiązać.

Zakres podręcznika obejmuje niektóre zagadnienia własności intelektualnej: **autorskie prawa osobiste, autorskie prawa majątkowe, wraz z prawami pokrewnymi, oraz prawo własności przemysłowej.**

§ 1. Podstawy prawa – pojęcia prawne, definicje

Do zrozumienia istoty niektórych zagadnień omawianych w podręczniku niezwykle ważna jest terminologia. Zdarza się bowiem często, że słowa używane potocznie mają w prawie zupełnie inne znaczenie. Bywa też i tak, że nie są one używane w języku potocznym, a tym samym są niezrozumiałe. Do jednej z tych grup pojęć można zaliczyć: normę prawną, przepis prawny, konwencję międzynarodową, ustawę czy rozporządzenie, a także wiele pojęć z zakresu ustawy z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.; np. działalność gospodarcza, przedsiębiorca, przedsiębiorstwo, osoba zagraniczna), jak i z zakresu prawa cywilnego (np. firma, przedsiębiorstwo, własność, posiadanie itp.).

Prawo własności intelektualnej trzeba najpierw umieścić w systemie prawa. Z kolei prawo też musi funkcjonować na jakimś gruncie. Tym gruntem dla